

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA HASTANESİ**

Hazırlayan: Fatih BOZ Biyolog / Çevre Görevlisi

OCAK 2017

	DİYALİZ ÜNİTESİ ATIK YÖNETİM PLANI	Doküman Kodu	AY.PL.06
		Yayın Tarihi	11.04.2017
		Revizyon No	0
		Revizyon Tarihi	0
		Sayfa No	1 / 8

1. AMACI VE KAPSAMI

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Hastanesi **Diyaliz Ünitesinde** uygulanacak bu plan başlıca tıbbi atık, tehlikeli atık olmak üzere evsel atık ve ambalaj atıklarının kaynağında minimize edilmesi, mevzuata uygun ve güvenli bir şekilde ayrıştırılarak toplanması, geçici atık depolama yerine taşınmasına kadar uygulamada izlenecek adımlar ile bunların ne zaman, ne şekilde ve kimler tarafından yapılacağını gösteren, sorumlulukları belirleyen bir eylem planıdır.

2. TANIMLAR

Atık: Ürün eğer ilk tasarlanmış olduğu amaç için kullanmaya uygun değil ise veya başka sebeplerden dolayı kullanılamayacak duruma gelmiş/getirilmiş ise atık olarak tanımlanmaktadır. Atık listesinde yer alan belirli bir atık koduyla sınıflandırılmaktadırlar. Eğer doğru bir şekilde yönetilmez ise çevre üzerinde kirliliğe ve olumsuz etkilere sebep olurlar.

Evsel / Genel Atıklar: Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, hasta olmayanların muayene edildiği bölümler, ilk yardım alanları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve atölyelerden gelen atıklar: 22.07.2005 tarih ve 25883 sayılı resmi gazetede yayınlanan “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” içerisinde yer alan B, C, D, E, F ve G gruplarında anılanlar hariç, tıbbi merkezlerden kaynaklanan tüm atıklar.

Ambalaj Atıkları: Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye vs. den kaynaklanan tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar:

- Kağıt
- Karton
- Mukavva
- Plastik
- Cam
- Metal vb.

Tehlikeli Atıklar: Atık Yönetimi Yönetmeliğinin EK-IV’te yer alan ve (A) işareti ile gösterilmiş atıkların herhangi tehlikeli atık konsantrasyonuna bakılmaksızın tehlikeli atık sınıfına girerken, aynı listede (M) işareti ile gösterilmiş atıklar EK-III B’de verilen tehlikeli atıkların eşik konsantrasyonu üzerinde bir değere sahipse tehlikeli atıktır.

Fiziksel veya kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenler dolayısı ile özel işleme tabi olacak atıklar;

- Tehlikeli kimyasallar,
- Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar,
- Amalgam atıkları,

	DİYALİZ ÜNİTESİ ATIK YÖNETİM PLANI	Doküman Kodu	AY.PL.06
		Yayın Tarihi	11.04.2017
		Revizyon No	0
		Revizyon Tarihi	0
		Sayfa No	2 / 8

- Genotoksik ve sitotoksik atıklar,
- Farmasötik atıklar,
- Ağır metal içeren atıklar,
- Basınçlı kaplar,

Tıbbi Atıklar:

a. Enfeksiyöz Atık: Enfeksiyöz ajanların yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklardır; Enfeksiyon yapıcı etkenleri taşıdığı bilinen veya taşınması muhtemel, başta kan ve kan ürünleri olmak üzere her türlü vücut sıvıları ile insan dokuları ve diğer patolojik materyali; bu tür materyal ile bulaşmış eldiven, flaster, tamponlar, eküvyon ve benzeri atıkları; bakteri ve virüs tutucu hava filtrelerini; enfeksiyöz ajanların laboratuvar kültürlerini ve kültür stoklarını; her türlü malzemeyi ifade eder.

Başlıca kaynakları;

I. Mikrobiyolojik laboratuvar atıkları; kültür ve stoklar, enfeksiyöz vücut sıvıları, serolojik atıklar ile diğer kontamine laboratuvar atıkları (lam-lamel, pipet, petri vb.),

II. Kan kan ürünleri ve bunlarla kontamine olmuş nesneler,

III. Kullanılmış Mikobakteri ve Tüberküloz ünitesi giysileri (kumaş, önlük ve eldiven vb.),

IV. Bakteri ve virüs içeren hava filtreleri,

b. Patolojik Atık: Anatomik atık dokular, organ ve vücut parçaları, insan fetusuna ait örnekler ile ameliyat, otopsi vb. tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvıları ve Biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri kapsar.

c. Kesici-Delici Atık: Şırınga, enjektör ve diğer tüm deri altı girişim iğneleri, serum seti iğnesi, intraket, lam-lamel, tek kullanımlık özeler, kırılmış cam tüp, cam pastör pipeti ve petri kapları, kırık cam, ampul, lanset, bisturi gibi batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıkları kapsar.

Biyolojik İndikatör: Sterilizasyon etkinliğinin araştırılmasında, kağıt şerit (strip) veya benzeri bir taşıyıcı mekanizmaya inoküle edilmiş standart/bilinen bir mikroorganizmayı ifade eder.

Geçici Atık Depolama Yeri: Atıkların nihai bertaraf alanına taşınmasından önce bekletildiği, KSÜ Tıp Fakültesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde bulunan Yönetmelikte belirtildiği şekilde ve atığın niteliğine göre yapılmış toplama alanı,

Kimyasal İndikatör: Sterilizasyon etkinliğinin araştırılmasında kağıt bant veya benzeri bir taşıyıcıya emdirilmiş, yüksek ısı ile renk değiştiren kimyasal maddeyi,

Kontaminasyon: Bir enfeksiyöz etkenin herhangi bir eşyaya, yüzeye veya kişiye bulaşması

	DIYALİZ ÜNİTESİ ATIK YÖNETİM PLANI	Doküman Kodu	AY.PL.06
		Yayın Tarihi	11.04.2017
		Revizyon No	0
		Revizyon Tarihi	0
		Sayfa No	3 / 8

Nihai Bertaraf: Atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde ilgili mevzuatta öngörülen her türlü önlemin alındığı tesislerde yakılması veya düzenli depolanması suretiyle yok edilmesini veya zararsız hale getirilmesini ifade eder.

Sterilizasyon: Bakteri sporları dahil her türlü mikrobiyal yaşamın fiziksel, kimyasal veya mekanik metotlar yoluyla tamamen yok edilmesini veya bu mikroorganizmaların seviyesinin %99.9999 oranında azaltılmasını ifade eder.

Diyaliz Ünitesinden Çıkan Atık Türleri ve Sınıflandırılması:

Diyaliz ünitesinden çıkan atıklar genel olarak; tıbbi atık olarak değerlendirilmekle birlikte, ambalaj ve tehlikeli atık çıkmaktadır.

1. Tıbbi atık:

- Hasta kan ve vücut sıvıları ile kontamine olmuş bütün materyaller.
- Dializör ve setleri
- Alan temizliğinde kullanılan temizlik malzemeleri.
- Pansuman malzemeleri.
- Hasta alt bezleri
- Serum setleri

2. Kesici Delici Alet:

- Enjektör ve iğne uçları
- Lanset
- Bistüri
- Kanül, branül, anjiyoket gibi malzemelerin iğne uçları
- Fistül iğneleri, stur iğneleri
- Her türlü kırılmış cam malzeme
- Batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar

3. Tehlikeli atık:

- Üzerinde “ Toksik, Zararlı, Aşındırıcı, Çevre için zararlı, Kanserojen, Mutajen” ve benzeri yazı ve işareti bulunan kaplar
- Son kullanma tarihi geçmiş, bozulmuş ilaçlar
- Yer yüzey dezenfektanları, alet cihaz dezenfektanları kutuları

4. Atık ambalaj:

- İlaç flakonları, Şurup şişeleri, Serum şişesi ve medifleksler.
- Hasta sonuç kâğıtları
- Cihazlara ait malzemelerin karton, plastik veya folyo ambalajları
- Karton, plastik ve cam içecek kutuları
- Kontamine olmamış tüm kâğıt, karton, plastik, metal ve cam atıklar.
- El dezenfektanı, alkol, diyaliz suları, çamaşır suyu bidonları ve benzeri kaplar, içleri havalandırıldıktan sonra ambalaj atık kovalarına atılırlar.

	DİYALİZ ÜNİTESİ ATIK YÖNETİM PLANI	Doküman Kodu	AY.PL.06
		Yayın Tarihi	11.04.2017
		Revizyon No	0
		Revizyon Tarihi	0
		Sayfa No	4 / 8

5. Evsel atık:

Teknisyen ve personel dinlenme odalarından kaynaklı olmakla birlikte;

- Yemek artıkları
- Çay – kahve artıkları
- Kağıt havlu ve peçeteler
- Karton çay – kahve bardakları
- Birimde bulunan çiçek ve benzeri bitki artıkları
- Her türlü mutfak, bahçe ürünü ve atıkları
- Düşük riskli alanların temizliğinde kullanılan temizlik bezi, çek pas, fırça vb. malzemeler.

DİYALİZ ÜNİTESİ ATIK YÖNETİM PLANI

Doküman Kodu	AY.PL.06
Yayın Tarihi	11.04.2017
Revizyon No	0
Revizyon Tarihi	0
Sayfa No	5 / 8

TEHLİKELİ MADDELERİN DEPOLANMA ÖZELLİKLERİ

						
	+	-	-	-	-	+
	-	+	-	-	-	-
	-	-	+	-	-	+
	-	-	-	+	-	-
	-	-	-	-	+	O
	+	-	+	-	O	+

+: BERABER
DEPOLANABİLİR

- : BERABER
DEPOLANAMAZ

O : ÖZEL ÖNLEMLER
ALINARAK BERABER
DEPOLANABİLİR

	DİYALİZ ÜNİTESİ ATIK YÖNETİM PLANI	Doküman Kodu	AY.PL.06
		Yayın Tarihi	11.04.2017
		Revizyon No	0
		Revizyon Tarihi	0
		Sayfa No	6 / 8

KULLANILAN TEHLİKELİ MADDELERİN İŞARETLERİ

					
PATLAYICI	OKSİTLEYİCİ	ÇOK KOLAY ALEVLENİR	KOLAY ALEVLENİR	ALEVLENİR	ÜREME İÇİN TOKSİK KATEGORİ 3
					
TOKSİK	ÇOK TOKSİK	ZARARLI	AŞINDIRICI	TAHRİŞ EDİCİ	ÇEVRE İÇİN TEHLİKELİ
					
SOLUNA İLE ALERJİK	CİLT TEMASI İLE ALERJİK	KANSOREJEN KATEGORİ 1	KANSOREJEN KATEGORİ 2	KANSOREJEN KATEGORİ 3	
					
MUTAJEN KATEGORİ 1	MUTAJEN KATEGORİ 2	MUTAJEN KATEGORİ 3	ÜREME İÇİN TOKSİK KATEGORİ 1	ÜREME İÇİN TOKSİK KATEGORİ 2	7

SAĞLIK KURULUŞLARINDAN KAYNAKLANAN ATIKLARIN SINIFLANDIRILMASI						
EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR (20 03* ve 15 01*)		TIBBİ ATIKLAR (18 01* ve 18 02*)			TEHLİKELİ ATIKLAR	RADYOAKTİF ATIKLAR
A: Genel Atıklar 20 03 01*	B: Ambalaj Atıkları 15 01 01*, 15 01 02*, 1501 04*, 15 01 05*, 1501 06*, 15 01 07*,	C: Enfeksiyöz Atıklar 18 01 03* ve 18 02 02*	D: Patolojik Atıklar 18 01 02*	E: Kesici Delici Atıklar 18 01 01* ve 18 02 01*	F: Tehlikeli Atıklar 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10*, 18 02 05*, 18 02 07*	G: Radyoaktif Atıklar
Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, hasta olmayanların muayene edildiği bölümler, ilk yardım alanları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve atölyelerden gelen atıklar: B, C, D, E, F ve G gruplarında anılanlar hariç, tıbbi merkezlerden kaynaklanan tüm atıklar.	Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye v.s den kaynaklanan tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar: - Kağıt - Karton - Mukavva - Plastik - Cam - Kompozit - Metal - El dezenfektan kutuları - Alkol bidonları - Çamaşır suyu bidonları - Diyaliz suyu bidonları - ilaç flakon, şurup şişeleri, serum şişe ve medifleksleri	Enfeksiyöz ajanların yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklar: Başlıca kaynakları; I. Mikrobiyolojik laboratuvar atıkları - Kültür ve stoklar - Enfeksiyöz vücut sıvıları - Serolojik atıklar - Diğer kontamine laboratuvar atıkları (lam-lamel, pipet, petri v.b) II. Kan kan ürünleri ve bunlarla kontamine olmuş nesneler III. Kullanılmış ameliyat giysileri (kumaş, önlük ve eldiven v.b) IV. Diyaliz atıkları (atık su ve ekipmanlar) V. Karantina atıkları VI. Bakteri ve virüs içeren hava filtreleri, VII. Enfekte deney hayvanı leşleri, organ parçaları, kanı ve bunlarla temas eden tüm nesneler	Anatomik atık dokular, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, otopsi v.b. tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvıları: Ameliyathaneler, morg, otopsi, adli tıp gibi yerlerden kaynaklanan vücut parçaları, organik parçalar, plasenta, kesik uzuvlar v.b (insani patolojik atıklar) - Biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri	Batma, delme sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar: - enjektör iğnesi, - iğne içeren diğer kesiciler - bistüri - lam-lamel - cam pastör pipeti - kırılmış diğer cam v.b	Fiziksel veya kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenler dolayısı ile özel işleme tabi olacak atıklar - Tehlikeli kimyasallar - Sitotoksik ve Sitostatik ilaçlar - Amalgam atıkları - Genotoksik ve sitotoksik atıklar - Ağır metal içeren atıklar - Basınçlı kaplar - Toner ve baskı kartuşları - Elektronik devre, monitör ve diğer elektronik parçalar - Florasan ve diğer lamba ve ampüller	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre toplanıp uzaklaştırılır